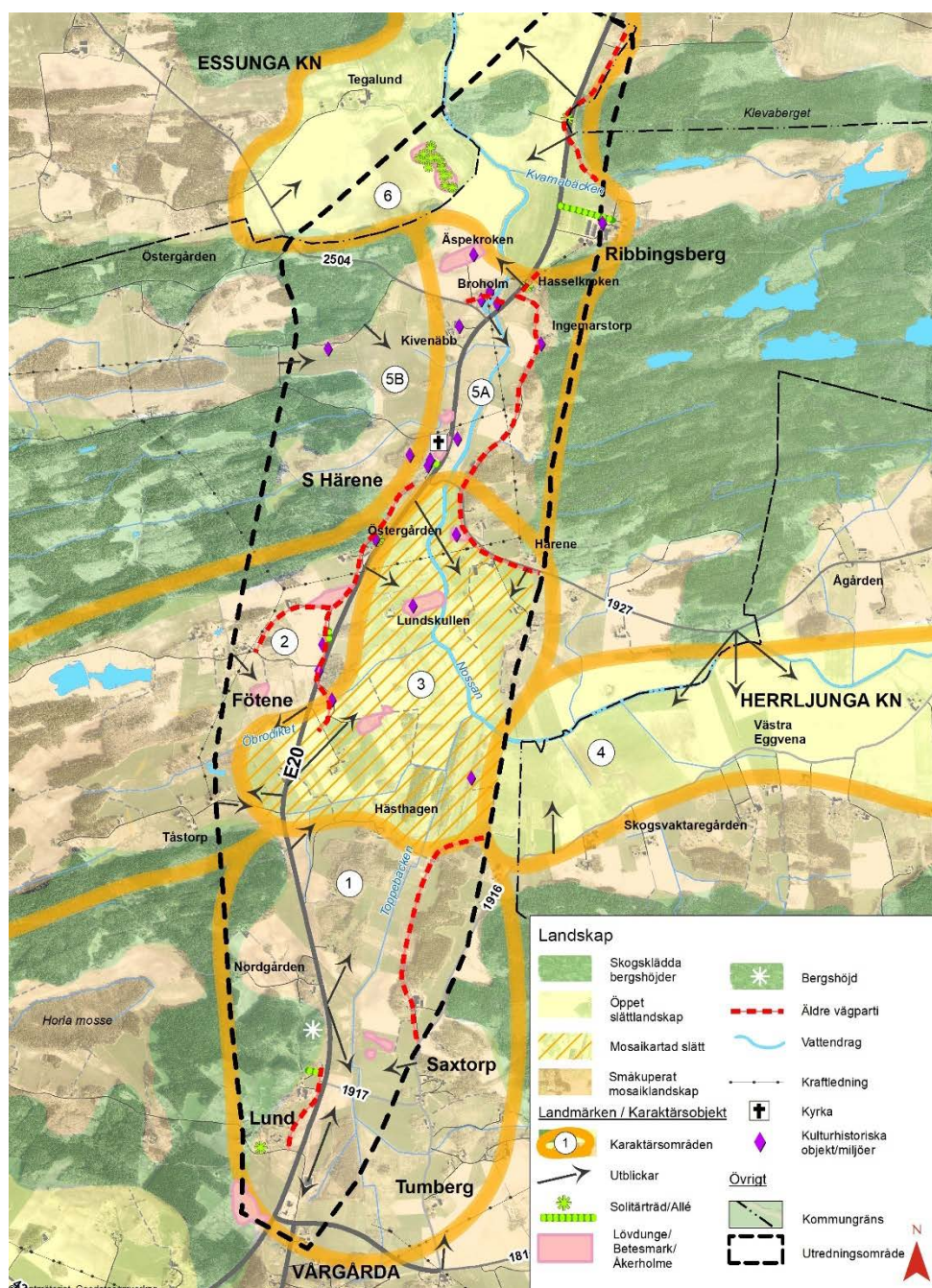

2.5. Karaktärsområden

Ett karaktärsområde är ett område som har en rad gemensamma egenskaper som ger en särskild landskapstyp. Karaktärsområdet innehåller även kännetecknen eller karaktärsobjekt som är knutna till just det området eller platsen. I den översiktliga landskapsanalysen identifierades och avgränsades sex karaktärsområden. Område 5 har i denna fördjupning av landskapsanalysen delats upp i två områden, 5a respektive 5b, och totalt finns således sju identifierade karaktärsområden.

Landmärken och karaktärsobjekt som utmärker sig i landskapet har pekats ut, såsom kyrkor, solitärträd, alléer, kulturhistoriska miljöer/objekt och naturområden såsom lövdungar, åkerholmar och betesmarker. Även siktlinjer och utblickar över landskapet har markerats. Se figur 2.5:1 samt kartbilaga 1 (A3-format).

Figur 2.5:1 Karaktärsområden, landmärken/karaktärsobjekt och utblickar.

Område 1: Toppeäckens dalgång

Området utgörs av en smal dalgång i nord-sydlig riktning. Dalgången har en tydlig rumslighet och är avgränsad av bergshöjder på ömse sidor. Särskilt höjdpartiet vid Lund är markant i landskapet, se figur 2.5:3. Toppeäckan är relativt djupt nedskuren vilket ger ett kuperat och böljande landskap, se figur 2.5:2. Bitvis omges bäcken av en bård av lövträd. Vissa utblickar erbjuds, främst i dalgångens riktning men även tvärs över mellan Tumberg, Saxtorp och Lund. Landskapet är mosaikartat med inslag av skogspartier och åkerholmar med berg i dagen.

Längst i söder ligger ett mindre verksamhets- och serviceområde med bland annat Rasta Vårgårda. Övrig gårdsbebyggelse ligger uteslutande vid kanten av dalgången, i anslutning till höjderna. Flera av gårdarna nära E20 har bullerskydd i form av plank. Passagen under E20 söder om Lund samt de mindre vägarna används som rekreationsstråk. På västra sidan av E20 finns ett större natur- och rekreationsområde med bland annat Horla mosse som målpunkt. Skogsområdet väster om Lund används för olika fritidsaktiviteter, bland annat ridning. Öster om E20 är skogsområdet norr om Saxtorp en målpunkt.

I Toppeäckens dalgång finns flera områden med höga eller påtagliga naturvärden framförallt kopplat till grova lövträd, hagmarker och öppna diken. De utgör karaktärsobjekt i landskapet och skapar förutsättningar för odlingslandskapets biologiska mångfald. Väster om E20 finns ett större område med naturbetesmarker. Dessa hagar är en utlöpare av det på naturbetesmarker rika landskapet söder och öster om Vårgårda.

Faunastråk finns längs med dalgången men även tvärs över, bland annat söder om Tåstorp och Hästhagen, för att nå skogsområdena på ömse sidor om dalgången. Dalgången rymmer områden som bedömts ha potential för grod- och kräldjur samt fladdermöss.

Det finns få kända fornlämningar i området, men däremot rikligt med kulturhistoriska lämningar, främst i form av hägnader i skogsområdena. Vid Lund finns spår av äldre bymiljö och vägstrukturer, bland annat kan tre generationer av landsvägen urskiljas. Även norr om Saxtorp finns en rest av en äldre väg. Dessa vägsträckor utgör starka karaktärselement i området och bidrar till en förståelse av landskapets historiska dimensioner.

Figur 2.5:2 Område 1. Toppeäckan har skurit sig ned i dalgången och bildat ett småkuperat landskap

Känslighet och potential

Toppebäckens dalgång är ett småskaligt mosaiklandskap som är känsligt för storskaliga moderna väganläggningar. Samtidigt finns en potential att ny väg kan ta stöd i landskapets befintliga strukturer eftersom den i stort kan följa dalgångens nord-sydliga riktning. Det mjukt kuperade landskapet bidrar till att slänter och sidoytor lättare kan modelleras och anpassas till terrängen. Det gäller även nya inslag som bullerskydd. Inom dalgången finns flera skogspartier som ger kortare siktlinjer innebär att även om landskapet förändras i ett område kan förändringar av landskapsbilden som helhet begränsas.

Södra delen av dalgången är redan idag påverkad av verksamheter och trafikantservice och därmed mindre känslig för nya inslag. Vårgårda kommun planerar även en utökning av verksamhetsområdet.

De äldre vägpartierna är värdefulla och bidrar liksom det omväxlande landskapet till upplevelsevärden och en intressant trafikantupplevelse.

Människor som bedriver jord- och skogsbruk nyttjar marken och är beroende av småvägar för tillgänglighet till sina ägor. Landskapet genomkorsas även av rekreationsstråk och viltstråk och är känsligt för barriäreffekter. Här finns en potential att minska barriäreffekten både för fauna och ur ett socialt perspektiv genom att anlägga en större port vid Lund.

I området finns avsnitt av isälvsavlagringar, grusiga marker, vilket ger möjligheter att skapa artrika sidoområden. Det kan ske både genom att befintliga värden tillvaratas eller att nya miljöer som har ekologiska kvaliteter skapas.

Figur 2.5:3 Område 1. Utblick från Rasta norrut mot Toppebäckens dalgång. Till vänster i bild ligger Lunds gård vid foten av en markant bergshöjd.

Område 2: Mosaiklandskap Tåstorp–Fötene

Området utgörs av en smal, mjukt kuperad, dalgång i väst-östlig riktning. Landskapet är komplext med många landskapselement som skogsdungar, småvatten, åkerholmar, stenmurar och kulturhistoriska objekt, se figur 2.5:4 och 2.5:5. Lövinslaget i brynzoner och skogsdungar är relativt stort, likaså inslaget av naturbetesmarker och grova lövträd. Det ger ett tilltalande landskap med varierande utblickar som har stor betydelse för den biologiska mångfalden. Området är rikt på vilt. Dalgången rymmer områden som bedömts ha potential för groddjur och fladdermöss.

Bebyggelsen ligger spridd i traditionella lägen på laga skiftets utflyttade tomter. Byvägarna för Fötene och Tåstorp ligger kvar i ursprungliga lägen. Inom området finns flera kulturhistoriskt värdefulla bebyggelsemiljöer som utgör viktiga karaktärselement i landskapet. Fötene Afsegården är en gård med bebyggelse från sent 1800-tal. Byggnaderna har ett framträdande läge i landskapet nära E20s nuvarande dragning och en äldre vägsträckning. Fötene 1:11 ligger i områdets nordöstra del och är en välbevarad gårdsenhet med bebyggelse huvudsakligen från 1900-talets början. På karaktäristiskt västsvenskt vis avskiljs boningshuset, butiksbyggnaden och trädgårdstomten från ladugården via en äldre vägsträckning som ytterligare bidrar till anläggningens höga värden.

Vid Fötene finns tydliga vägrester kvar från den gamla landsvägen samt en milsten och en liten stenvalvsbro. Denna gamla vägsträckning löper parallellt med nuvarande E20 på en lång sträcka och ingår som en väsentlig del i kulturlandskapet. Den bidrar precis som vid Lund till en förstäelse av landskapets historiska djup.

Landskapet har ett stort värde för de som brukar det till vardags för jord- och skogsbruk. Området ligger i ett populärt natur- och rekreationsområde och genomkorsas av ett rekreationsstråk från E20 i öster mot Fötene dammar väster om området. Equmeniakyrkan i Tåstorp är en målpunkt i området, se figur 1.3:1.

Känslighet och potential

Landskapet vid Tåstorp-Fötene är ett småskaligt mosaiklandskap som är mycket känsligt för storskaliga tillägg som kan ge upphov till skal- och strukturbrott. En ny väg som går i nord-sydlig riktning bryter mot dalgångs huvudstruktur som är väst-östlig. Samtidigt kan det vara en potential för trafikantupplevelsen då vägen korsar olika landskapsrum med möjlighet till omväxlande utblickar. Landskapet är komplext och innehåller många karaktärselement (se beskrivning ovan) som ofta har höga natur- och kulturvärden. Särskilt värdefulla är vägmiljöerna och de bebyggelsehistoriska objekten vilka bidrar både till områdets känslighet och potential. De tillför höga upplevelsevärden och intressanta utblickar när man reser i landskapet. Om de tas bort förlorar landskapet en del av sitt tidsdjup.

Det småbrutna landskapet ger vissa möjligheter att modellera och anpassa vägslänter och sidoytor till omgivningen. I området finns avsnitt av isälvsavlagringar, grusiga marker, vilket ger en potential att skapa artrika sidoområden. Det kan ske både genom att befintliga värden tillvaratas eller att nya miljöer skapas.

Landskapet genomkorsas av olika typer av stråk (brukning, rekreation, vilt) och är därför känsligt för nya barriäreffekter. Även det sociala sammanhanget mellan de utflyttade gårdarna i Fötene by är känsligt för påverkan.

Figur 2.5:4 Område 2. Naturbetesmarker vid Fötene

Figur 2.5:5 Område 2. Gårdar och vägar ligger i traditionella lägen i mosaiklandskapet vid Fötene

Område 3: Mosaikartad slätt kring Nossan–Öbrodiket

Området utgör en övergång mellan mosaiklandskapet i väster och det mer öppna slättlandskapet i öster, se figur 2.5:6. Landskapet utgörs av en uppodlad slätt men innehåller mer element av små skogsdungar och kullar än slätten längre österut. Området är relativt flackt och ger möjlighet till långa utblickar. Nossan gör en 90 graders krök mot norr, men syns endast från de få höjder som finns i landskapet, dock ej från E20. Vattendraget Öbrodiket rinner från väster mot Nossan och är till stor del utträtad.

Bebyggelsen ligger spridd och i anslutning till de små fastmarkspartier som finns. Landskapet innehåller flera spektakulära förhistoriska lämningar och kulturhistoriska miljöer som utgör tydliga landmärken. Särskilt utmärkande är gravfältet på Lundskullen och den medeltida kyrkoruinen vid Härene, se figur 2.5:7 och 2.5:8. Dessa lämningar har även ett tydligt visuellt samband trots att Nossan ligger emellan. Från den södra kyrkogårdsporten finns en siktlinje rakt mot gravfältet. Lokaliseringen betingas sannolikt både av läget intill ett urgammalt kommunikationsstråk och av högavkastande naturliga ängs- och betesmarker. Det gäller även hällkistan på Jättakullen lite längre norrut (område 5). Nordost om Hästhagen är markindelningen bevarad sedan åtminstone storskifteskartan från 1786, vilket avspeglar sig som långsmala strukturer i nord-sydlig riktning.

Områden med höga naturvärden återfinns vid Södra Härene kyrkoruin och i en ädellövslund intill en gård och trädgård. Kyrkoruinen har ett påtagligt biotopvärde med en stor mängd lövträd. Områden med påtagliga naturvärden utgörs bland annat av trädbeklädd betesmark och torräng intill Lundskullen, ädellövsskog med gamla grova träd samt Nossan. Generella biotopskydd finns knutna till åkerholmar, odlingsrösen, stenmurar och öppna diken. Slätten rymmer även områden som bedömts ha potential för grod- och kräldjur samt fladdermöss. Översvämningsområdet kring Nossan är mycket betydelsefullt för fåglar.

Lundskullen är en viktig målpunkt i området, dels gravfältet men också ridverksamheten intill. Västerut från Lundskullen används vägen som rekreationsstråk och ridväg. Även i sydvästra delen av området finns vägar som används som rekreationsstråk och större delen av området ingår i ett natur- och rekreationsområde.

Känslighet och potential

Den mosaikartade slätten kring Nossan–Öbrodiket är storskalig genom det flacka landskapet men upplevs samtidigt som småskaligt genom dess detaljeringsnivå och variation och därmed känslig för en modern väganläggning.

Karaktärsområdet ligger i mötet mellan ett större landskapsrum i nord-sydlig riktning längs Nossans dalgång och E20 och ett landskapsrum i väst-östlig riktning kring Öbrodiket i väster och Nossan i öster. Det finns därmed potential i att vägen kan följa dalens nord-sydliga riktning. Samtidigt innebär det att vägen riskerar att bryta sambanden igenom det öst-västra landskapsrummet.

Landskapet är omväxlande flackt och mjukt kuperat och det finns vissa möjligheter att på lämpliga platser modellera slänter och sidoytor anpassade till terrängen. Inom området finns ett par skogspartier som ger kortare siktlinjer och därmed kan den nya vägens påverkan på landskapet som helhet delvis begränsas.

Landskapet har en stor potential i områdets karaktärselement som har höga natur- och kulturvärden, och som tillför stora upplevelsevärden. Exempel på detta är gravfältet vid Lundskullen och den gamla kyrkoruinen. De ger ett läsbart tidsdjup i landskapet och kan också utgöra en källa till kunskap. De bidrar också till intressanta utblickar för den som färdas genom landskapet samtidigt som det finns samband mellan dem som är känsliga för avbrott. En ny vägdragnings kan, beroende på hur den placeras, öka eller minska tillgängligheten till dessa och andra målpunkter i landskapet. Området är också identitetsskapande för de boende och bidrar till en stolthet över sin hembygd.

Figur 2.5:6 Område 3. Nossan med Lundskullen i förgrunden

Figur 2.5:7 Område 3. Utsikt över Nossan från Lundskullen. Bild tagen mot söder.

Figur 2.5:8 Område 3. Den medeltida kyrkoruinen

Område 4: Öppen slätt kring Nossan

Området utgör ett storskaligt landskapsrum som är mycket flackt och ger långa utblickar, se figur 2.5:9. Landskapet är helt uppodlat, med mycket få landskapselement. Området saknar bebyggelse. Nossan rinner genom området men syns knappt eftersom den saknar en omgivande lövridå. Inom området finns få fornlämningar och kulturhistoriska objekt. Landskapet kan upplevas som otillgängligt. Här finns få målpunkter och vägar att röra sig på. Väg 1927 används som ett rekreationsstråk genom landskapet. I södra kanten av området förekommer en hästverksamhet som sätter prägel på landskapet. De låglänta markerna kring Nossan är betydelsefulla för fåglar.

Tålighet, känslighet och potential

Den öppna och flacka terrängen ger potential för storskaliga förändringar i plan utan att karaktären påverkas visuellt. Alla uppstickande element blir däremot ett blickfång och riskerar att i hög grad påverka landskapets långa siktlinjer. Landskapets huvudriktning är väst-östlig och en väg i nord-sydlig riktning skulle innebära ett strukturbrott. Området innehåller få natur- och kulturvärden vilket gör det relativt tåligt för förändring. Området ligger strax utanför utredningsområdet.

Figur 2.5:9 Område 4. Utsikt över den öppna slätten kring Nossan strax öster om utredningsområdet.

Område 5a: Mosaiklandskap vid Södra Härene – östra delen

Området utmärks av den tränga passagen mellan Södra Härene kyrka och hållkistan vid Jättakullen, se figur 2.5:10 och 2.5.11. Dalgången går i nord-sydlig riktning och har en tydlig rumslighet och avgränsning, särskilt markant är den östra bergssidan. Landskapet ger relativt korta utblickar. Nossan och E20 går parallellt genom dalgången men utblickar över vattendraget medges endast vid brolägena. Bebyggelsen ligger traditionellt vid östra sidan av dalgången, bland annat finns läget för Härene gamla by här. Landskapet är rikt på fornlämningar och kulturhistoriska lämningar. Södra Härene kyrka och hållkistan på Jättakullen utgör landmärken som har en stor betydelse för karaktären i området och trafikantupplevelsen på E20.

Södra Härene kyrka och kyrkogård bildar tillsammans med församlingshemmet och ett par villor ett mindre sockencentrum med höga kulturvärden. Kyrkan ligger mitt på kyrkogården som ramas in av stenmurar samt trädkrans. Hembygdsgården ligger i den ursprungliga skolbyggnaden.

Bromiljön vid Broholm är en annan viktig kulturhistorisk plats. Bebyggelsen ligger vid sidan av dalgången. Runt Äspekroken, Härenebro och Kivenäbb finns flera bebyggelseobjekt som bedömts som särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk och miljömässig synpunkt. Här finns bland annat en kvarnmiljö från 1910-talet med kvarn, mjölnarbostad samt en före detta lanthandel. Äspekroken 1:5 är en välbevarad gårdsanläggning med bebyggelse från sekelskiftet 1900.

Nossan har utgjort grunden för den mänskliga aktiviteten, bebyggelsens framväxt och den agrarhistoriska utvecklingen ända sedan de första människorna etablerade sig i området redan under stenålderns senare del. Funktionen har successivt tagits över av landsvägarna, som till slut utmynnat i dagens europaväg. Inom området sammanfaller E20 i stor utsträckning med de äldre landsvägarna. Öster om Nossan löper den äldre landsvägen i slingor mer eller mindre parallellt. Vägmiljön bidrar till en förståelse av landskapets historiska dimensioner, tillför höga upplevelsevärden och intressanta utblickar när man reser i landskapet. Av dessa skäl är det av stor vikt att de bevaras i så hög utsträckning som möjligt. Miljön kring vägen vid Ingemarstorp är innehållsrik med bland annat vägvisarsten och en gammal utmarksgräns med stenmurar och ett välbevarat bostadshus med anor från 1800-talet.

Området är rikt på vilt och har tydliga faunastråk längs med dalgången och i den östra bergssluttningen. Ett större stråk finns även i väst-östlig riktning som knyter samman skogsområdena på ömse sidor om den smala dalgången. Åkerholmar och dammar vid Kivenäbb och Äspekroken bedöms ha potential för grod- och kräldjur. Hela östra dalsidan bedöms ha potential för kräldjur. I dalgången finns även områden som bedöms ha potential för fladdermöss.

Mosaiklandskapet rymmer områden med höga naturvärden vid Södra Härene kyrkogård samt på en övergiven tomt norr om kyrkan. Områdena har ett påtagligt biotopvärde genom förekomsten av grova ädellövträd. Träden bidrar med betydande lokal variation samt skapar livsmiljöer åt många arter. Eken vid Hasselkroken utgör också ett tydligt landmärke med betydelse för trafikantupplevelsen, se figur 2.5:11. Nossans naturvärden består i att vattendraget i sig ger en variation i landskapet, naturliga strandkanter och nipor samt ett visst artvärde. Generella biotopskydd inom området utgörs av allé, åkerholmar, öppna diken, stenmurar och odlingsrösen.

Kyrkan, kyrkoruinen och hembydsgården i Stora Härene, hållkistan på Jättakullen samt Nossan är viktiga målpunkter inom området.

Skogslandskapet i öster innehåller många rekreationsvärden och målpunkter. Ortsbefolkningen nyttjar skogen som strövområden, plockar bär och svamp, leker, jagar, badar i de små sjöarna samt naturupplevelser som exempelvis fågelskådning.

Känslighet och potential

Område 5a är ett småskaligt mosaiklandskap som är känsligt för storskaliga tillägg som kan ge upphov till skal- och strukturbrott. Landskapet innehåller flera element i nord-sydlig riktning. Längst i öster avgränsar den skogsbeklädda bergsslätten rummet, parallellt med denna löper en gammal vägsträckning, Nossan och befintlig E20. Det finns därmed potential att kunna passa in en ny väg i befintlig struktur. För de väst-östliga sambanden, exempelvis de sociala sambanden inom Södra Härene och faunastråk, blir barriäreffekten däremot stor med ännu en nord-sydlig struktur. E20 upplevs idag dela bygden och området är känsligt för ytterligare fragmentering.

Landskapet har, liksom område 3, en stor potential i områdets karaktäristiska landmärken och vägmiljöer. Området är identitetsskapande för de boende och bidrar till en stolthet över sin hembygd. Tillgängligheten till och utblickar mot miljöerna kan öka eller minska beroende på var en ny väg placeras i landskapet. Om karaktärselement påverkas eller försvinner förlorar landskapet en del av sitt historiska djup och bygdens identitet.

Det småbrutna landskapet ger vissa möjligheter att modellera och anpassa väglänter och sidoytor till omgivningen. I området finns avsnitt av isälvsavlagringar, grusiga marker, vilket ger en potential att skapa artrika sidoområden. På skogshöjden i öster finns potential att skapa en större faunapassage.

Figur 2.5:10 Område 5a. Karaktäristiskt landskapsavsnitt kring Södra Härene kyrka och Nossan

Figur 2.5:11 Område 5a. Vänster bild: Eken vid Hasselkroken. Höger bild: Hällkistan vid Jättakullen

Område 5b: Mosaiklandskap vid Södra Härene – västra delen

Område 5b breder ut sig väster om Stora Härene kyrka och Broholm, se figur 2.5:12.

Landskapet är småbrutet och småskaligt och landskapet ger relativt korta utblickar. Längre västerut tar skogen vid. Väster om Kivenäbb fortsätter mosaiklandskapet i en smal dalgång med långa utblickar. Bebyggelsen är sparsam, några mindre gårdar/torp ligger i anslutning till skogsbrynen. Här finns bland annat ett bevarat torp, Kviden, som tillhör gården Ribbingsberg, med anor från 1600-talet.

Området är rikt på vilt och skogsområdena utgör viktiga hemområden för bland annat älg. Ett faunastråk i väst-östlig riktning knyter samman skogsområdena på ömse sidor om Nossans dalgång. Området ingår i ett natur- och rekreationsområdet som i sig är en viktig målpunkt i området och det lokala vägnätet används som rekreationsstråk. Området används även för jakt.

Inom området finns tre skogsmiljöer med påtagligt naturvärde. Dessa miljöer utgörs granskog av ristyp, tallmarkshällskog samt björk- och granskog. Generella biotopskydd inom området utgörs av en mängd åkerholmar, odlingsrösen, stenmurar och öppna diken som alla omges eller gränsar mot åkermark och/eller betesmark. Här finns också områden med potential för grod- och kräldjur samt fladdermöss.

Känslighet och potential

Landskapet väster om Södra Härene är ett småskaligt mosaiklandskap som är känsligt för storskaliga tillägg. En modern väganläggning kan ge upphov till markanta skal- och strukturbrott. Landskapet har flera riktningar och är uppdelat i många mindre rum med korta siktlinjer. En ny väg som går i nord-sydlig riktning bryter dock mot dalgångs huvudstruktur som är väst-östlig. Topografin i området har också en väst-östlig riktning med höjdryggar och dalgångar och det innebär en svårighet att låta den nya vägen följa landskapet genom att variera i höjd- och sidled och på så vis begränsa vägens påverkan på landskapet. De större sammanhängande skogsområdena är mindre känsliga för nya inslag som en ny väg.

Landskapet genomkorsas av både rekreationsstråk och viltstråk och är därför känsligt för nya barriäreffekter. På de skogsklädda höjderna finns potential att skapa en större faunapassage.

Figur 2.5:12 Område 5b. Landskapet väster om S Härene kyrka är småskaligt.

Område 6: Öppen slätt vid Ribbingsberg och Tegalund

Slättlandskapet i område 6 är storskaligt och flackt och erbjuder långa utblickar åt väster, se figur 2.5:13. Området är en utlöpare av Varaslätten som ligger längre norrut. Nossan är lite mer synlig här än i andra områden med en ridå av buskar och små träd, se figur 2.3:5. Även E20 är synlig på många platser i landskapet. Åkermarken utgörs av rationella, stora brukningsenheter. Endast någon enstaka gård finns i området förutom Ribbingsberg säteri. Några få skogspartier bryter av odlingslandskapet, bland annat Granhagen. I anslutning till Granhagen finns ett ek- och aspskogsområde med påtagligt naturvärde i norr och ett område med ekdominerad blandskog med högt naturvärde i söder. Stora holmen, som är betad och bevuxen med stora ekar, har högsta naturvärde och utgör ett viktigt landskapselement. I övrigt finns inga betesmarker och skogen växer tätt in på åkermarken. Påtagliga naturvärden finns också vid ett blandskogsområde och en rad med grova ekar. Öster om vägen är landskapet mer mosaikartat med små sidodalgångar. Området är rikt på vilt och flera faunastråk finns i området, särskilt norr om Ribbingsberg. Jakt bedrivs i området. Ett granskogområde med påtagliga naturvärden finns strax norr om Ribbingsberg. Strax väster om detta, intill befintlig E20, finns ett gammalt jätteräd (alm) med påtagliga naturvärden. Slätten rymmer även områden som bedömts ha potential för grod- och kräldjur samt fladdermöss.

Ribbingsberg är en säterimiljö med anor från 1600-talet med höga kulturvärden. Gården är belägen i det öppna odlingslandskapet. Mangårdsbyggnaderna syns dock inte från vägen utan endast storskaliga, moderna ekonomibyggnader. Allén upp till gården är ett viktigt element i miljön och som är väl synlig från E20, se figur 2.5:14. Allén har ett högt naturvärde, ett påtagligt biotopvärde och omfattas tillsammans med det intilliggande diket av generellt biotopskydd. Anläggningens äldsta delar med bostads- och

jordbruksbebyggelse, dammar, alléer och torpanläggningar är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk och miljömässig synpunkt.

Känslighet och potential

Det öppna och flacka landskapet ger potential för storskaliga förändringar i plan utan att karaktären påverkas visuellt. Alla uppstickande element blir däremot ett blickfång och riskerar att i hög grad påverka landskapets långa siktlinjer. Stora delar av området innehåller få natur- och kulturvärden och är relativt tåligt för förändring samtidigt som de värden som finns är viktiga för upplevelsen av landskapet. Karaktärselement viktiga för upplevelsen av landskapet är framförallt Stora holmen, vegetationsridån som kantar Nossan, allén till Ribbingsberg samt jätteträdet vid E20.

Landskapet genomkorsas av viltstråk och är därför känsligt för barriäreffekter. Då området i stor utsträckning nyttjas för jord- och skogsbruk är tillgängligheten till ägorna är viktiga. Även det kulturhistoriska sambandet mellan Ribbingsbergs säteri, gårdsbebyggelsen och underliggande torp i område 5a och 5b är viktigt. Vid Ribbingsberg är allén känslig, i övrigt är miljön närmast E20 redan starkt påverkad av moderna byggnader.

Vägens sidoområden kan innebära en möjlighet att berika landskapet med fler växtarter och på så vis ge förutsättningar för ökad biologisk mångfald i landskapet.

Figur 2.5:13 Område 6. Slättlandskapet vid Ribbingsberg är öppet och storskaligt

Figur 2.5:14 Område 6. Allén till Ribbingsbergs säteri

3. Fortsatt arbete

Landskapsanalysen kommer att fördjupas i nästa skede av vägplaneringsprocessen då de lokala förhållandena inom vald korridor kommer att belysas ytterligare. Den kommer att utgöra ett viktigt underlag för den miljökonsekvensbeskrivning (MKB) som sedan ska tas fram för kommande vägförslag inom den valda vägkorridoren.

4. Källor

EnviroPlanning AB (2016) Rapport Naturvärdesinventering Väg E20 delsträckan Vårgårda–Ribbingsberg, 2016-10-05

EnviroPlanning AB (2017) Komplettering Naturvärdesinventering Väg E20 delsträckan Vårgårda-Ribbingsberg, 2017-04-28

Naturcentrum AB (2017) Förutsättningar för grod- och kräldjur, fladdermöss samt fåglar utmed väg E20 Vårgårda-Ribbingsberg, 2017-03-30

Kula HB (2016) Översiktlig kulturarvsanalys, E20 Vårgårda-Vara, 2016-07-07

Västarvet (2017) Fördjupad kulturarvsanalys E20 Vårgårda-Ribbingsberg, 2017-05-16

Trafikverket (2015) Övergripande Gestaltningprogram E20 genom Västra Götaland, Västra Götalands län, publikationsnr.: 2013:088, 2015-05-08

Trafikverket (2014) PM Övergripande planering av faunaåtgärder längs E20 i Västra Götalands län, Arbetsversion 2014-04-23

Västergötlands museum (2016) Arkeologisk utredning steg I, E20 Etapp Vara–Ribbingsberg Vårgårda kommun, Västergötland, Rapport 2016: 15

Besvarade enkäter insamlade på medborgardialogen, 2016-12-06

Digitala källor:

Google Maps: <https://www.google.se/maps>

Jordbruksverket (2016): <http://www.jordbruksverket.se>

Länsstyrelsen i Västra Götalands län Informationskartan (2016): <http://extwebbgis.lansstyrelsen.se/Vastragotaland/Infokartan/>

Nationella viltolycksrådet (2016), Statistik: <http://www.viltolycka.se/>

Riksantikvarieämbetet (2016) Fornsök: <http://www.raa.se/hitta-information/fornsokfmis/>

Statens geologiska institut (2016): <http://www.sgu.se/>

VISS (2016) Vatteninformation: <http://www.viss.lst.se>

Trafikverket, Box 110, 541 23 Skövde. Besöksadress: Trädgårdsgatan 15D.

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

www.trafikverket.se